

APS.1.79.69

EAGLAISEAN

CLEIREIL

NP. ND.

National Library of Scotland

B000476905

EAGLAISEAN CLEIREIL

ANN AN

STÀITEAN AMERICA.

“Cum ga daingean samhla fìor nam briathra fallain.”—2 Tim. i. 13.

A CHAIRID IONMHUINN,

ANN sa bhliadhna 1620, ri am na geurleanmhuinn a bha'n Sasuinn, chaidh cuid dhe'n t-sluadh do dh'America, agus chomhnuich iad ann an earna leo fein do'n d'thug iad mar ainm Nuadh Shasuinn, agus be so toiseach S'tàitean America. A lion cuid agus cuid, lean tuleadh iad, araon a Sasuinn agus a Alba, agus dh' aon iad riubha. Ann sa bhliadhna 1648, ghabh Seanadh Nuadh Shasuinn ri Leabhar aidmhoir a chreidimh. B'i sin a bhliadhna au deidh do Chomh-chruinneachadh Eaglais na h-Alba gabhail ris an leabhar cheudna. Tha a nis an co-thionallau ni's lionmhoire na co-thionallan cleireil Bhreatainn, ni a chi thu an deidh so. Bliadhna bhristidh ann an Eaglais na h-Alba, chuir Comh-chruinneachadh na h-Eglais shaoire, an t-urramach Oladh Cunningham, a null do na Stàitean, a dh' fhaicinn nan eaglaisean cleireil ann an sin, agus a dh' innseadh dhoibh aobharan a bhristidh, agus a dh' fheuchainn eiod a dh' fhoghlumadh e na'm measg a bhiodh feumail do'n Eaglais Shaoir. Air an ath bhliadhna, air dha tighinn air ais, chuir e'n ceill ann sa Chomh-chruinneachadh mar so. “Tha aon phuing eile a chuireadh dhachaidh air m' aire leis na chunna mi ann an eaglaisean America, so sin, an riaghailt a reir am bheil iad a frithealladh Baisdeadh agus Suiper an Tighearna. Cha'n 'eil aobhar teagaibh air aon laimh, gu bheil cleachdadh na'n eaglaisean anns an tir so, a dol thar am barranntas ann a bli gabhail a steach a dhionnsuidh nan orduidhean sin; agus air an laimh eile, cha'n 'eil aobhar teagamh gu bheil ann an eaglaisean America gu mòr ni's mo do thoirbeadh glan eadar an eaglais agus an saoghal; ann am briathraibh eile, cha'n 'eil aobhar teagaibh a thaobh

eaglaisean na tire ud, gu'm b' e an gnath, gu'n robh aireamh ni bu mho dhe na shuidheadh aig bord an Tighearua na'n daoine iompaichte, seach na bha ann sa chuid mhòr do dh'eaglaisean na tire so. A nis is cuis ro chudthromach so, ge d' nach' eil romham aig an am so, dhol a steach agus na puingean leis am feud agus leis ann bu chòir do'n ni so bhì air a riaghladh. Gidheadh, feudaidh mi a radh, gu bheil a thaobh cleachdaidh muinntir na'n eaglaisean cleireil anu an America, a thaobh gabhail a steach do'n comunn, agus gu orduidhean, gle mhòr, an aon ni ris na h-eaglaisean co-thionallach anns an duthaich ud; agus cha'n 'eil aobhar teagaibh gur e cleachdadh coitcheion a chuid mhòr do na h-eaglaisean cleireil eile, a dhol a dh'ionusaidh a cheum as fhaide do laise ann an gabhail gu orduidhean. Is a bu mhionna leam a thoirt fachomh-air m'athrichean, agus mo bhraithrean ann an so; cha'n e an riaghailt a reir am bu chòir a bhì gabhail dhaoine gu orduidhean, ach an uallach thròm a th'orrasan a ghabhas iad, a thaobh uan ionchuidheachdan a dh'iarras iad, agus na rianan a dh'fheudas iad a ghabhail a chum na h-ìomachuidheachdan sin a dheanamh cinnteach. A nis, cha'n 'eil eadar dheallachadh bheachd sam bi na'r measg air a so, gu bheil na h-uile dhuine neo-iompaichte, agus nach' eil fuidh chleachdadh fìor chreidimh, ann an tomas beag no mòr, a ghabh samhraidhean cuirp bhrìste Chrìosd, agus fuil dhoirte Chrìosd, gu'n do dhith agus gu'n do dhol a damanadh dha feiu. Anns an ni so tha sinn uile a dhaon inntinn; agus air a aobhar sin, feumaidh sinn tighinn a dhionnsuidh so leis, nach gabh e aicheadh, gu bheil aireamh mhòr leis au cleachdadh a bhì suidhe sìos aig bord an Tighearua na'n daoine neo-iompaichte; agus se an ni gus am bu mhionn leam 'ur n'aire a sheoladh, gu bheil eionta mhor a thaobh an ni so na luidhe ann an ait-eigin. Tha am peacadh auu sa chuid is mo na luidhe air an duin e feiu; ach ma tha eaglais no eaglaisean anns am bheil e cleachdaichte aireamh neo-iompaichte, an aireamh is mo, no an uair nach' eil an aireamh ni's mo, ach ann an coimeas hourahor, cha'n 'eil a chionnt a fuireach aig an duin e fein, ach ann an tomas beag no mor tha i fuaidhte riubhsan aig am bheil an riaghladh; agus eiod air bi àite anns am bheil a chionnta na luidhe, tha anu an sealladh Dhe, tomas do chionnta a bhios millteach do'n eaglais siu, le bhì cumail air ais beanuachaidh Dhe o a fritheallaidhean."

Air dhomh an cunntas a thug an t-Oladh Cunningham mu eaglaisean cleireil Stàitean America a leubhadh, chuir e togradh dìon na m'iuutinn fios ni bu mheana fhaighinn mu na h-eaglaisean ud. Cha roil colas-agam air aon do mhinistireau na'n eaglaisean fein, uaidhe siu chail mi mòran uie agus saothair ann an sgrìobhadh gu feaghainn eile. Fadheoidh air do'n urramach J. W. Chickering, o bhaile Phortland ann an Stàite Maiu, a bhì air chuairt anns an tìr so; thaghail e agam, agus gu caoimhneil, ghabh e o's laimh am fiosrachadh a bha mi 'g iarraidh fhaicinn air a chur do m' ionusuidh. Thug mi dha fìthead ceisde, a

thug a leis do dh'America, agus a chuir e do m'ionnsuidh air ann ais la'm freagraidhean, o thruir dhaoine a bhuineas do na h-eaglaisean iad fein, agus a thug iad fuidh an lamhsgrìobhaidh, agus a rainig mise toiseach na bliadhna so chaidh. Tha an ainmean aig deireadh nan ceisdean, agus fhreagair Maighstir Chickering e fein a cheisde mu dheireadh. Na h-aircamhan, thuir mi iad, ann an litir a chuir duiuc urramach aun an ard thigh fhoghlum Princeton Nuadh Jersey, air a chuigeamh latha fichead do mhios mheadhon an t-samhraidh 1851, gu aon do phlaiceircan nuidheachd Ghlaschu do'n ainm "Dionfhear Albannach." Chuir mi na nitha so an lathair Seanaidh shaoir Ghliuneilge air an ochdamh latha do mhios mu dheireadh an earraich so chaidh, agus dh'iarr caochladh do bhuill na cuirte am faighinn ann an clo-bhualladh. Chuir mi ann an clo-bhualladh iad ann sa Bheurla; agus a thuilleadh air buill na cuirte, bha ceithir cheud gu leth air an liubhairt do bhuill a Chomh-chruinnichidh ann an Duueidin, agus o'n am sin bha cuig mìle air an clo-bhualladh agus air an craobhsgeoileadh aun an iomadh cearna. Chuireadh iad aun an leabhar miosail aun an Sasuinn, aig am bhicil craobhsgeoileadh farrsainn. Tha'n clo-bhualladh sa chaint eile dol air aghaidh; agus air iarradas iomadh neach, tha mi a nis a toirt na nithe ceudna seachad ann an Gaelic. An deigh cuid dhe na ceisdean tha mi a cur sios beagan a leabhar aidmheil a chreidimh; a chum gu'm faic thu co-aoontachadh no co-chordadh na'm freagraidhean ris an leabhar sin.

Thainig bristeachd ann an eaglais chleireil Stàitean America, o chionn bheagan bhliadhnan, mar auns an tìr so fein; agus tha iad a nis na'n dà eaglaisean. Se ainm aon diubh "Sean sgoil," agus ainm an aoin eile "Sgoil ùr." Tha an aircamhan mar so:—

	"Seann sgoil."	"Sgoil ùr."
"Seanaidhean, ...	23	21 "
"Cleirean, ...	134	104 "
"A foghlum air son na Ministeireachd, ...	381	64 "
"Ministeirean òga, ...	237	140 "
"Ministeircan suidhichte, ...	2027	1489 "
"Eaglaisean, ...	2675	1575 "
"Buill air an gabhail a steach air an aideachadh, ...	10,852	5099 "
"Buill air an gabhail air theisteanas, ...	7892	4203 "
"Air ann baidheadh a thainig gu aois, ...	2918	1696 "
"Air ann baidheadh na'n òige, ...	10,994	4046 "
"Aircamh an luchd-comanachaidh, ...	210,306	140,060 "

Tha thu a faicinn gu'n robh, a bhliadhna an t-samhruidh so chaidh, cadar an da eaglais, trì mìle cuig ceud agus seadeug do mhinisteirean suidhichte; agus ma thuir na co-thionallan uile ministeirean o'n uair sin, se an aircamh a nis, ceithir mìle dà cheud agus leth-cheud. Tha

sea eaglaisean cleireil eile anns na Stàitean; ach cha'n 'eil an aireamh agam. A nis, se aireamh na'm ministerean suidhichte ann an eaglaisean cleireil Bhreatainn, aig deireadh na bliadhna so chaidh, so a leanas :—

Eaglais shuidhichte na h-Alba, ...	1124
Eaglais shaoir na h-Alba, ...	742
An eaglais aonaichte chleireil, ...	498
An eaglais chleireil athleasaichte, ...	33
A cheud eaglais dheallaichte, ...	13
Eaglaisean cleireil Shasunn, ...	91
Eaglais chleireil Eirinn, ...	500

Se an aireamh uile trì mìle agus aon. Uaidhe na choimeas so bheir thu fainear, gu'r mo gu mòr a tha do mhinistirean cleireil ann an Stàitean America no ann am Breatainn; agus bheir thu fainear mar an ceudna, gu'n deanadh an aireamh chloinne chaidh a bhaisdeadh ann am bliadhna fagus do chruigear air son gach ministeir. Mar an ceudna, bheir thu fainear gu'n robh eadar an dà eaglais, dhie na chaidh flùgail gun bhaisdeadh na'n òige, air am baidheadh ann an aon bhliadhna, ceithir mìle sea ceud agus ceithirdeug, a thainig gu aois fhear agus bhan, agus a dh'aidich an iompachadh no an gairm eufachdaich ann an lathair an t-seiscin; aiceachadh do'n d'fhug, an seiscin air bhonn nan coslasan creideas, agus an lorg sin, ghabh siad iad a steach do chomunn na h-eaglais. Is iad so na ceisdean a chuir mi do dh' America, agus am freagraidhean.

1. Am bheil an riaghladh agaihse, a ghnath, ag iarraidh gu'm bi parranntan na'n luchd-comanaichidh mu'm faigh iad baidheadh do'n cloinn? Ma tha, car-son? "Freagradh. 1. Aon no an dithis. Tha aon air a mheas ni's leoir. 2. A chionn e bli air a mheas nach coimhion ach luchd-comanaichidh na ceanglaichean sokaimnte fuidh am bheil iad a dol." A deir leabhar aithghearr na'n ceisd, 95. "Ach tha naoidheana na muinntir a ta na'm buill do'n eaglais fhaicsinnich ri bli air am baidheadh." 'S iad "buill do'n eaglais fhaicsinnich," luchd-comanaichidh a mha'in.

2. Am bheil iadsan a tha ag iarraidh aonachuid Baistidh no Su'peir an Tighearna, ag aiceachadh iad a bli air an iompachadh, no air an gairm gu h-eufachdach; agus am bheil a air iarraidh uapa innseadh an lathair an t-seiscin, an aobharan air son a bli dhe'n bheachd sin a thaobh an staidhe fein? "Freagradh. 'Se so an cleachdadh a ghnath anns an dà eaglais. Cha'n 'eil gabhail a steach ann as aonais na h-aidmheile sin." A deir leabhar aidmheil a chreidimh, caib. xxviii. 4. "Cha'n iadsan a mha'in a tha da rirradh ag aiceachadh creidimh ann an Crìosd agus umhlachd dha; ach mar an ceudna, naoidheana a thig o pharranntan, a tha araon no aon diubh na'n creidimhich gu bli air am baidheadh."

A deir an leabhar cheisd is mo 166. “Cha eòir am baisdeadh a fhrithealladh do neach sam bi a tha’n taobh a muidh do’n eaglais fhaic-sinnich, agus mar sin na’n coigrich do choimhcheangal a gheallaidh, gus an aidich iad an creidimh ann an Criosd agus umhlachd dha; ach naoidheana a teachd o pharranntan, a ta araon, no aon diubh ag aideachadh creidimh ann an Criosd agus umhlachd dha, tha iad naidhe sin, an taobh a stidh do’n choimhcheangal (a gheallaidh) agus gu bhi air am baisdeadh.” ’Se “coimhcheangal a gheallaidh,” da’in bheil muinntir neo-iompaichte “na’n coigrich,” sud tha sgriobhta ann an Gen. xvii. 7. “Agus daingnichidh mi mo choimhcheangal cadar mise agus thusa, agus do shliochd a’ d’ dheigh ’na’n gionalachaidh, mar choimhcheangal siorruidh, gu bhi a’ m’ Dhia dhuitse agus do d’ shliochd a’ d’ dheigh.” Tha’n coimhcheangal so air a thoirt a steach do’n Tiomnadh nuadh ann an Gniomhara ii. 39. “Oir a ta an gealladh dhuibhse agus do ’ur cloinn, agus do na h-uile a ta fad o laimh, cadhon a mhead as a ghairmeas an Tighearna ar Dia.” Thoir fainear co iad a tha’n taobh a steach do choimhcheangal so a gheallaidh, “cadhon, a mhead as a ghairmeas an Tighearna ar Dia,” le a ghairm eufachdaich, “o dhorchadas gu solus, agus o chumhachd shatain a dh’ionnsaidh Dhe,” a ghairmeas e “gu bhi na’n naoinh,” agus an cloinn, agus so a chloinn a mha in a deir creud d’ eaglais tha “gu bhi air am baisdeadh.” Thoir an aire, gu bheil leabhar aidmheil a chreidimh, ris an do ghabh eaglaisean cloireil na rioghachd so, a seasamh air a phuing so, gu’r iad clann pharranntan a ta na’n creidmich,” a tha gu bhi ar am baisdeadh, gu’r iad clann pharranntan “a dh’ aidicheas an creidimh ann an Criosd,” a tha gu bhi air am baisdeadh. A nis, is aon ni agus is ionann, neach a dh’ aideachadh e bhi air iompachadh no air a ghairm gu h-eufachdach, agus a bhi ua chreidmheach. Is aon ni agus is ionann, neach a dh’ aideachadh creidimh ann an Criosd agus e a radh, “chuir an t-Athair agus am Mac an Spiorad naomh do m’ ionnsuidh, neach a thug m’ auam beò, a chur an creideamh, tiodhlac Dhe ann a m’ chridhe, agus a threòraich mi ann sa chreidimh sin a chleachdadh air Iosa Criosd, agus leis an do ghabh mi ris mar Shlanuidhear do m’ anam; agus an deigh dhonh na h-uile fein-rannachadh a dheanamh, se mo bheachd orm fein, gu’r leamsa Criosd agus gu’r le Criosda mise.” Neach sam bi a dh’ aidicheas creideamh ann an Criosd, cha’n uileir dha bhi aige ri sheuchainn do dh’ obair inutinn a reir na gairm eufachdaich, do dh còlas na firinn, agus do chaith-camhbeatha na diadhachd, uidhir, sa ni aideachadh ann an sealladh muinntir eile, a reir na h-uile choslais, no aideachadh firinneach: ionnas gu’n d’thoir car creideas dha. Fosgail do shuillean, faic, tuig, agus thoir fainear; a reir aidmheil creidimh d’eaglais, na dh’ fheumadh tu bhi mu’n rachadh tu a dh’iarraidh baididh do d’ leanamh.

3. Am bheil an Seisein mar chùirt, a tabhairt breith, a reir coslais, air iompachadh no gairm eufachdaich, no staid an neach a tha ’g iarraidh

an orduidh, agus ma tha; am bheil a bhreith a gabhail a steach obair inntinn a reir ceisd na gairm eufachdaich, eòlas na firinn, maille ri cleachdadh as caitheamhbheatha, anns na h-uile ni, cumta ris an t-soisgeul, agus a diultadh no a tabhairt a reir sin? “Freagradh. ‘Se so an cleachdadh gnàthaichte; cha’n aithne dhuinne claonadh uaidhe.”

4. Ma tha an Seiscin a toirt na breith so, ciod an t-ughdarras a tha iad a faighinn ann an leabhar aidmheil a chreidimh air son a bhreith sin a thoirt? “Freagradh. Tha ar gnìomh ann sa chuis so suidhichte air na tha air a theagasg ann sa chaibdeal mu iomchuidheachdan airson comunn eaglais, agus mar an ceudna, air an rann sin. I Phcad. iii. 15. ‘Ach naomhaichibh an Tighearna Dia ann bhur eridheachaibh, agus *bithibh* ullamh a ghnath chum freagradh a thoirt, maille ri ceannsachd agus cagal do gach uile dhuine a dh’iarras oirbhl reusan an dochais a tha annaibh. “Cha’ n’ eil ministèir no seiscin a smuainicheadh, ear mionaid, neach a ghabhail a steach do chomunn eaglais gun dearbhbhadh athrachaidh eridhe,” ‘Se caib. xxix. 8; ann an leabhar aidmheil a chreidimh a tha iad ag ainmeachadh, agus a tha ag radh mar so. “Ge do ghabhas daoine aineolach agus aingidh, na samhlaidhean o’n leith a muigh anns an òrdudh so; gidheadh, cha’ n’ eil iad a gabhail an ni tha air a chiallachadh leo; ach le’n teachd da ionnsuidh gu neo-iomchuidh, tha iad eionntach do chorp agus do fhuil an Tighearna chum an damanaidh fein. Uime sin, mar a tha na h-uile a ta aineolach agus mi-dhiadhaidh neo-iomchuidh air comunn ris-san a mhealltainn, mar sin, tha iad neo-airidh air bòrd an Tighearna; agus shad sa mhaireas iad mar sin, cha’n urrainn iad, gun pheacadh mòr an aghaidh Chrìosd, com-pairteachadh do na diomhaireachdan naomha sin, no bhi air an leigeadh do’n ionnsuidh.” Bheir thu fainear, gu’r iad an dream a tha neo-iomchuidh airson bòrd an Tighearna, tha’n caibdeal so ag cur air leith, agus tha an dream a tha iomchuidh, gu soilleir ri bhi air an tuigsinn. Mu choinneamh an aineolaich tha an soillsichte—mu choinneamh a mhi—dhiadhaire, tha an diadhaire—an neach tha iomchuidh air “comunn ris-san a mhealltainn,” se sin am bèd, an ereidmheach. Mar so, ‘se ‘m bèd, an soillsichte an ereidmheach, an diadhaire, tha ‘n caibdeal so ag cur air leith air son bòrd an Tighearna, agus ag cur fuidh bhreitheamhaehd an luchd-riaghlaidh a chum a ghabhail a steach, agus esan a mhaìn. Mu chach uile, tha ‘n caibdeal, a labhairt ro làidir, ag radh, nach “urrainn iad a bhi air an leigeadh a dh’ionnsuidh” na’n “diomhaireachdan naomha sin.” Tha’n caibdeal so a deanamh an eadar-dheallachaidh agus ann an cainnt làidir ag agairt dilseachd sa chuis o luchd-riaghlaidh; ach a thuilleadh air so, faic an t-ughdarras a th’aca o’earrann eile air son na breith a tha iad a toirt. A deir an rian-riaghlaidh cleireil ris an do ghabh eaglais na h-Alba sa bhliadhna 1645; agus na h-eaglaisean cleireil eile an deigh sin. “Bha cumhachd agus ughdarras fuidh an t-seann Tiomnadh muinntir neo-gblan a chumail

o nithe naomha. Tha a shamhuil sin a chumhachd agus a dh'ughdarras, a thaobh co-chordaidh, a leanntainn fuidh an Tiomnadh nuadh. Tha aig luchd-dreuchd riaghlaidh gach co-thionail air leth, cumhachd le h-ughdarras neach a chumail air ais o bhòrd an Tighearna, nach 'eil fadhasd air a thilgeadh a mach as an eaglais. 1. A chionn iadsan aig am bheil ughdarras breith a thoirt, agus gabhail a stèrè, a mhènd sa tha iomchuidh airson an òrduidh a ghabhail; gu bheil ughdarras aca a chumail air ais, a mhèud sa gheabhar neo-iomchuidh. 2. A chionn gu'r guothach eaglaiseach agus cleachdadh coitchionn e a bhineas do'n cho-thional sin." A deir an caibdeal gur e am bèd, an soillsichte, an creidimheach, an diadhaire a tha iomchuidh; agus a deir an rian-riaghlaidh, gu bheil cumhachd le h-ughdarras aig luchd-riaghlaidh gach co-thionail, breith a thoirt, an e, no nach e sin an neach a th'air am beulamh, agus cumail air ais no gabhail a steach da reir sin.

5. Am bheil an Scisein air sheòl sam bi a faighinn a mach inntinn an luchd-comanachaidh ann sa cho-thional, a thaobh an neach tha 'g iarraidh mu'n gabhar e a steach do'n chomunn? "Freagradh. Gle ainmig,—cha'n 'eil uair sam bi, mar bi an neach ann an tomhas na choigreach, agus an sin, le bhì a fèdraich do chuid mu a chleachdadh agus a chaith-camhbeatha."

6. Air do luchd-iarraidh òrduidhean a bhì air an diùltadh, am bi iad a mionbhur, agus am meas iad an diùltadh na mhasladh, agus an lean iad an luchd-dreuchd aig cuirtean na h-eaglais, no an iarr iad an aite eigin eile? "Freagradh. 1. Bithidh cuid ri mionbhur, agus tha sin air a mheas mar dhearbhadh air an neo-iomchuidheachd. 2. Cha'n 'eil an diùltadh air a mheas na mhasladh. 3. Cha'n 'eile idir leannluinn air luchd-dreuchd airson diùltaidh; ach air uairibh, fagaidh iad agus aonaidh iad ri buidheann eigin eile."

7. Am faigh mathraichean, an uair a'mheasar iad iomchuidh, baisdeadh do'n cloinn cho reidh ri aithrichean? "Freagradh. Gun teagamh, agus tha bòidean air an leagadh orra da reir sin."

8. Am bheil baisdeadh òige, agus aoise, na chleachdadh coitchionn na'r measg? "Freagradh. Tha."

9. Ciod a tha sibh a tuigsinn o na briathraibh sin, "buill do'n eaglais fhaicsinnich?" "Freagradh. Na h-uile tha 'g aideachadh gu'r criosd-aidhean iad, no iadsan a tha ann an comunn na h-eaglais (comanaichean), mar aon ri'n cloinn; ach an cloinn ann an làn sheadh na'm briathran, an nair a dh'aidicheas iad aithreachas a thaobh Dhe, agus creidimh a thaobh an Tighearna Iosa Criosd."

10. Am bheil mòran a tha leanntuinn na'n eaglaisean cleircil a fàs suas agus a bàsachadh, gun aonachuid baisdeadh no suipèir an Tighearna?

“Freagradh. Cha’n ’eil an t-anabharra mòrain. Tha cuid a tha air am baidheadh na’u òige nach ’eil a dol gu bòrd an Tighearna; ach cha’n ’eil an aireamh mòr.”

11. Ciod an coimeas a th’aig an luchd-comanachaidh ris a chuid eile dhe’n cho-thional? “Freagradh. Cha’n ’eil e furasda freagradh air a phuing so. Ann an cuid, an treas-earranu; ann an cuid eile, an leth; agus ann an cuid da thrìou. Tha a chèis so a reir dilseachd a mhinisteir agus an t-seiscin, agus beannachd Dhe air an saothair.”

12. Cia cho tric sa tha Suipeir an Tighearna air a fritbealladh na’r measg? “Freagradh. Ceithir uairean sa bhlaidhna, ach beag ann a’r n’uile cho-thionallan.”

13. An ann air Dihaoine a chomanachaidh a mhàin, a tha baidheadh air a fhrithealladh? “Freagradh. Tha an cleachdadh eadar-dheallaichte. Tha cuid a mhinisteircan a baidheadh air a cheud Sàbaid dhe na mhios, cuid eile air Disathairn achomanachaidh, agus aireamh mhor air Diluain a chomanachaidh. Tha iadsan tha air an gabhail a steach do chomunn na h-eaglais, agus uach robh air am baidheadh na’n òige, air am baidheadh air Sàbaid a chomanachaidh, an deigh na searmoin.” (Agus an deidh sin tha iad a dol gu bòrd an Tighearna.)

14. Am bheil òigridh agaih na’m buidhnichean, a tha sibh a teagasg agus ag oileineachadh a dh’ aon obair air son bòrd an Tighearna? “Freagradh. Cha’n ’eil a dh’ aonamhathas, ni’s fhaide na gu bheil an teagasg sin air a thabhairt do bhuidhnichean a tha leubhadh agus a raunsachadh a Bhiobuill, agus ann an ceasnachadh coitichionn.”

15. Am fìor gu’n robh ath-bheothaichidhean, no dùsgaidhean agus iompaichidhean coltach, gealltannach, gu maith farsainn na’r measg, mar aon uair anns no cuig bliadhna deug? “Freagradh. Bha ath-bheothaichidhean tric, agus cunhachdach na’r measg; cha’n urrainnear a radh gu bheil iad a tachairt an ceann gach cuig bliadhna deug. Ann an cuid a dh’eaglaiseau bha ath-bheothaichidhean fad aireamh bhliadh-uaidhean, bliadhna an deigh bliadhna; ann an cuid eile bha amannau fionnarachaidh ro luachmhor air am mealltainu uair sua trì no ceithir a bhliadhnaidhean.

16. Ma bhà, ciod an coimeas a bha aig dusgaidhean an deigh sin, ris an dùsgadh a bha ann an Nuadh Jersey, eadar a bhliadhna, 1730, agus 1732, an uair, a reir leabhair mhaighstir Hodge ann àrdthigh fhoghlum, Phrinseton, a bha, ann a dhia no trì a bhliadhnaidhean, eadar deich mìle fichead; agus da fhichead mìle, a reir nan uile choslasan air an iompachadh? “Freagradh. Thò e air a cbeidsinn gu’n do thachair iad ni bu liumhoire, agus ann an crìochaibh mòran ui b’fharsainne; ach cha robh leo uidhir a ghluasad no a dh’fhuaim, no ma dh’fheuta na dearbhuidhean cho domhain; ach ua bha na’n lorg anns an iomalan, bha a cho mhòr, agus na toraidhean cho luachmhor.”

17. An aonadh sibh ri cheile, riaghladh teann dìleas agus na h-ath-bheothaichidhean sin; a meas an riaghlaidh sin, na mheadhon mòr air na h-ath-bheothaichidhean? “Freagradh. Dh’aonadh. Tha sinn a creid-sinn gu’m b’e sin fiosrachadh na h-eaglais auns gach linn; agus is e an t-aobhar, gu bheil riaghladh teann dìleas le orduchadh Neimh, namheadhon gràis cho eufachdach, na àite fein, ri searmanachadh dìleas an t-soisgeil.”

18. Ciod no h-oilbheuman a tha sibh a smachdachadh gu follaiseach, agus am bheil an smachdachadh sin an làthair a cho-thionail, no an làthair an luchd-comanachaidh a mhàin, agus an iad an luchd-comanachaidh a mhàin, a tha sibh a smachdachadh mar sin? “Freagradh. Tha peacaidhean a tha do nadar sgainnil, mar a ta misg, agus macnus agus an leidhidibh sin, air an smachdachadh gu follaiseach an làthair a cho-thionail uile. Tha oilbheuman ui’s lugha air an smachdachadh an làthair an t-scisein. O chionn ghoirid, is e cleachdadh nan eaglaisean, an smachdachadh so a dheanamh air luchd-comanachaidh a mhàin.”

19. Am bheil ’ur cleirean a toirt breith air coslas an gairm eufachdaich dbaoine òga, mu’n d’ thoir iad, mar chuirtean, aonnta do iad a dhol a dh’fhaoghlum air son na ministearachd? “Freagradh. Tha na daoine òga tha’n urra ris an eaglais air son an cosdais, agus fuidh churaim luchd-amhraic mar siu air an ceusnachadh, agus mar sin air an gabhail no air an diùltadh. Feaghainn eile tha cosd orra fein, tha iad mar sin air an ceasuachadh, a mhàin aig àm dhoibh teachd fuidh raunsachadh air son comas searmanachadh.”

20. Am fìor an ui a tha maighstir Tearlach Buck ag ràdh, mu ghluasad a thòisich anns na h-eaglaisean co-thionallach ann an Nuadh Shasuinn, eadar a bhliadhna 1657, agus 1660, do’n d’thugadh an t-ainm “C’oimheangal-leth-an-radhaid,” se sin, baisedadh naoidheau pharranntan, a bha an taobh a muigh do chomanu na h-eaglais aig bòrd an Tighearna, cleachdadh a rinn mòran buaireis aig an àm anns na h-eaglaisean; agus am bheil an cleachdadh sin a nis air a chur gu h-ìomlan as na h-eaglaisean, ach a mhàin am measg na’n Unitarians? “Freagradh. Tha a mar sin air a chur a cleachdadh ann an Nuadh Shasuinn anns an do thoisich e; agus tha mi a deanamh dhe, nach robh an cleachdadh riamh anns na h-eaglaiseau cleireil.”—J. W. CHICKERING.

SEORAS MARSHALL, ministear na h-eaglais chleireil’ am Betel, Alleg-hany, siorramachd Phensilbhania, Ceannsuidhe Seanaidh Phitsburg, agus ball do Chomh-chruinneachadh r³ “Seann Sgoile;” SEORAS MAXWELL, ministear, Marietta, Ohio, agus ball do Chomh-chruinneachadh na Sgoile Uire; A. R. FORSYTH, Seanair-Riaghlaidh ann an eaglais chleireil na “Seann Sgoile,” agus Cilecdear ann an Sgoil na Diadhachd ann an Nuadh Albany.

Tha thu faicinn gu'r e an riaghailt agus an cleachdadh ann an caglaisean mòr urramach Stàitean America, agus sin, a reir leabhar aidmheil a chreidimh, muinntir, a reir nan uile choslais, a ta na'n creidmheich, na'm muinntir iompaichte, a ghabhail, an toiscach gu bòrd an Tighearna, agus an deigh sin an clann a bhaisdeadh, agus gu'r e an cleachdadh gnàthach clann chàich uile fhùgail gun bhaisdeadh. A ris, an uair a thig aon sam bith dhe na chaidh fhàgail na 'n òige gun bhaisdeadh fuidh chùram, agus a thig e ag aideachadh aithreachais a thaobh Dhe, agus creidimh a thaobh an Tighearna Iosa Criosd, agus a bheirear breith gu bheil, a reir coslais aideachadh onarach agus firinn-cach, tha e air a bhaisdeadh, agus air ball a dol gu bòrd an Tighearna; agus an deigh sin, ma tha no ma bhios sliochd aige, tha iad air an baisdeadh. A nis, is amhuil so bu chòir a chùis a bhì ann a d' thir fein, anns gach uile caglais chleireil ann an Breatainn. Gabh leabhar aidmheil a chreidimh ann a d' laimh, tuig, agus thoir cothrom dha, agus bheir e a dh'ionnsaidh a cho-dhùnaidh so thu, an dara cuid, gu bheil na tha do pharranntan anns an tìr gu leir na'n creidmheich cholltach, agus gu'm bu chòir dhoibh a bhì na'n luchd-comanaicidh uile, agus mar sin, nach biodh leanabh gun bhaisdeadh air fad na tìre nìle. No mar 'eil na do shealladh na parranntan mar sin, gu'm bu chòir mòran cloinne bhì gun bhaisdeadh. Tha'n leabhar ud, agus e air a thairng o'n fhìrinn, ga do dhruideadh gu aon chuid dhe'n dà chuid, gun chomas agad a dhol a dh'ionnsuidh na laimhe deise no clìthe, agus co dhiubh a their thu a tha ceart. Is nì soilleir, gu'n do chuir na diadhairean a thairng o'n fhìrinn, le mòr rannsachadh agus chùram, leabhar aidmheil a chreidimh, crìochan làidir roimh na h-òrduidhean naomha so, "beò, soillsichte, creidimh, diadhachd," a bhì "ann an Criosd, umhlachd naomha dha," is mar sin sios na'n crìochan roimh Shuipeir an Tighearna (faic an leabhar cheisd is mo, ceisd 171, leabhar aighearr nan ceisd, ceisd 97); "ball do'n eaglais fhaicsinnich" no comanaiche "creidimh, aideachadh creidimh, umhlachd na naomhachd," mar crìochan a thaobh pharranntan air son baisdidh an cloinne. A nis, tha na crìochan so, gu ro shoilleir, a dùnadh a mach na h-uile neach nach d'thig a suas ris na nithe ud, eadar pharranntan agus chlann, a chlann air sgàth na'm parranntan. A thuilleadh air a so, chuir iad an ceill gu'n robh cumhachd le h-ùghdarras aig luchd-riaghlaidh, breith a thoirt air co, a bhri coslais, a bhiodh an taobh a stigh, no an taobh a muigh do no crìochan ud. Gidheadh is e an cleachdadh a bhì a briseadh trompa, fear ag iarraidh, is fear a toirt thar a bhalla, agus iad fein gle chòirde a chùis a bhì mar sin. Am bheil na nithe a deanamh call a nis, no an tog iad eann fadhasd. Am bi thusa coltach ri muinntir uasal Bherca, a rannsaich an robh na nithe sin mar sin.

Tha fhios agad, gu'r e an cleachdadh air feadh no Gaidhealdachd, a bhì a baisdeadh cloinne pharranntan nach eil na'm "buill do'n caglais fhaicsinnich;" ach a tha'n taobh a muigh do chomunn na h-caglais aig bòrd

an Tighearna. Thug thu fainear, gu'n robh an cleachdadh sin air fhiachainn ann an eaglais na'n Comh-thionallaeh, ann an Nuadh Shasuinn; agus nach ann samhach, ciuin, mar a d' thirse a bha sin, ach gu'n d'rinn e mòran buaireis, gus an deachaidh fhuadaeh a mach as na h-eaglaisean gu h-iomlan, ach a mhàin am measg na'n Unitarians, a chun aca an cleachdadh. An abair thu, gu'r nì b' eigin sin fein, ann am fabhar cleachdaidh do thìre. Eisd ri creud na'm muinntir ud. Tha iad ag aicheadh Diadhachd a Mhic, agus pearsa an Spioraid Naoinh, agus puingean a tha gu nadarra a leanntainn na dhà ud, mar a tha, nach robh ann an Criosd aeh duine,—nach b'eadar-mheadhainear e,—nach d'thug e iobairt reitich,—nach ann trìd, no air a shon a tha maith-eanas peacaidh,—nach cusbair aoraidh, no urniugh, no doehais e, nach 'eil obair an Spioraid ann, nach 'eil Spioraid gràis agus achuinge ann, no treòraichidh, no comhnuidh, no soillsichidh, no naomhaichidh, agus mar sin sios. Seall air a mhuinntir ris an bheil do thìr a thaobh na puinge ud ann am bràithreachas. Cha b'ionann sa bhi ann am bràithreachas, a thaobh creud is cleachdaidh, ris na h-eaglaisean mòra urramach dileas glan ud, a tha gu h-cudmhor a cumail gu daingean “samhla fìor na'm briathra fallain,” agus air am bheil, sa'm measg am bheil, an Spiorad naomh air a dhòrtadh a mach cho trie, ionnas gu bheil na mìltean, agus na deich mìltean air an gairm gu h-eufachdach, agus air an cur ris an Tighearna, agus ri eaglais nan ceud-ghin a tha sgrìobhta anns na neamhaibh. Gu'n d'thugadh an Tighearna gliocas agus tuigse dhuit anns na h-uile nithe.—Do chairide, dileas,

FRAING MAC BHEATHAIN.

Cill-chuimein ceud latha na bliadhna, 1853.

Bha na briathraibh so a leanas, air an labhairt leis an urramach Oladh Candlish, ann an Comh-chruinneachadh na h-eaglais shaoire, sa bhliadhna 1846, air do dh'aithris a bhi air a leubhadh, mu'n daimh anns an robh an Eaglais shaoir agus Eaglaisean cleireil Stàitean America dha chùile. Arsa an t-Oladh Candlish, “Cha'n 'eil mi a faicinn aobhair air sealltainn air ais, aona chuid le brou, no le nàire, air a mhodh san robh sinn air ar toirt anns an daimh so. Cha'n 'eil mi a faicinn aobhair sam bi air a bhi caoidh toiseach na daimhe so. Tha mi ag aonntachadh ris an aithris ann a ràdh, eho fhada 's as leir dhuinn fadhasd, gu bheil an daimh so a chum cidichidh dhuinn araon. Tha iomadh ni againne ri ionnsachadh

napa-san. Tha iomadh ath-leasachadh a dh'fhaodadh mide a thogail uapa. Tha iadsan ann an cuid a dh'òidhean, fada os ar ceann-na, agus tha mi a creidsium, ann an caochladh nithean a ta luidhe ri cleachdadh ceart eaglais Chrìosd, a dheanamh mide mar eaglais, gu maith an toirt faìncar, an togail uapa, agus an cur an cleachdadh. Is fheairde sinne eolas a ghabhail orrasan, agus tha earbsa agam, nach misde iadsan aithne bli aca dìruc." Mholl an Comh-chruinncachadh a ris sa ris na briathraibh so.

A leubhadair, coimeis an riaghladh teann agus dìlceas, agus na "dùsgaidhean tric agus cumhachdach," ann an eaglaisean cleireil Stàitean America; ris au riadhladh las, mhi-dhìleas, agus am bàs coitchionn ann a d' dhùthaich fein, agus ciod an co-dhùnadh gus an d'fhig thu? An cum thu ort fein o a ràdh, "O! nach robh e na m'eaglais-se mar ann an eaglaisean cleireil Stàitean America."

P. DRUMMOND, an Sruilcadh.

"Ullaichibh slighe an Tighearua; reitichibh, anns an di-threabh, slighe àrd da'r Dia-na."—Isa. xl. 3.

"Eirich a Thighearna, gu d'thanh, thu fein agus àire do neirt. Sgeadaichear do sbagairt le h-ionracas, agus deanadh do naoimh luathghaira."—Salm cxxxii. 8, 9.

x

